

7 stáció. Jézus másodszor esik el a kereszttel

A Golgotára vezető mintegy másfél kilométeres durva kövekkel kirakott út ugyancsak embert próbáló volt és körülbelül másfél óra hosszan tarhatott. A jó fizikumú, életerős Jézus számára is komoly fizikai megterhelés volt. Az átvirrasztott éjszaka, a korbácsolás után nincs mit csodálkozni, hogy immár másodszor esik el a kereszttel. Szenved, és a szenvedéstörténet azóta a kereszteni gondolkodás központi eleme.

Bergman egyik filmjében a súlyosan pszichésen és testileg is fogyatékos ember feltesz egy furcsa és számunkra irritáló, de meg nem kerülhető kérdést. Mi Jézus szenvedése az ő szenvedéséhez képest? Ő, aki születése óta fogyatékos, részesülve ennek minden egzisztenciális és érzelmi hozadékával, neki, akinek így kell leélni az életet, napi fájdalmakkal, a társadalom peremére szorulva ne beszéljen neki senki Jézus szenvedésének nagyságáról. És mindannyiunk életében van aktualitása ennek. Az évekig ápolt, pelenkázott, etetett idősökről, az évtizedekig szenvedő betegekről, a kerekesszékesek, vakok szenvedéseiről, egy fogyatékos intézet mindennapjairól, a nyomorgók szenvedéseiről az egyre közelebb kerülő háborúk, kínzások és éhínségek okozta szenvedésekről, nekünk is vannak közvetlen vagy közvetett tapasztalataink. Mi hát Jézus 18 órás szenvedése ezekhez a mérhetetlen egyéni szenvedésekhez képest?

Természetesen mondhatunk itt egy választ, jó-jó, de azért itt mégis az ártatlan Isten szenvedéséről van szó. És ez így igaz! És hozzá is tesszük, ahogy Jézus hordozta a szenvedés, az minta és erő lehet minden szenvedő és leendő szenvedő számára. De félő kevés vigasztalás ez ma és nehezen találjuk mi is a választ erre a kérdésre. A válasz abban van, hogy Jézus szenvedése sokkal mélyebb, mint a fizikai szenvedés.

Jézus szenvedése nemcsak testi. Ő az egész életét az Atyával való egységben élte meg. „Én és az Atya egy vagyunk” mondta. Vagy, amit Fülöpnek mondott: „aki engem lát, látja az Atyát”! Ennek az egységnek a tudata és a tapasztalata szűnt meg számára ezen a pénteken. Ezért jut el addig a mondatig – „Miért hagytál el engem?” Jézus tudatában az Atyával való örök időktől létező egység megszűnt, szertefoszlott. És ez az igazi szenvedés. Az Istentől való elkülönültség megtapasztalása. Az elesésben ez is benne van, egyre közelebb a földhöz és egyre távolabb az égtől.

A történelemben az öntudatára ébredő ember az Istentől való elkülönültséget természetesnek és magától érthetőnek gondolta. Isten hatalmas, erős ki vagyok szolgáltatva neki. Én kicsi vagyok, bűnös és gyenge. És, hogy Isten el ne pusztítson vagy megjutalmazzon, ahhoz engesztelnem kell Őt. Ez a tapasztalat a legtöbb vallás alapja és fő inspirációja. Engesztelni kell Istent, áldozni kell neki! Engesztelni étellel, imával, jó cselekedettel, szenvedéssel. Engesztelni! Odaadni terményt, állatot, embert, az elsőszülött fiút (mint Izsák), mindent, ami a legértékesebb az embernek. Animisták, zsidók, misztériumvallások, de akár a kereszténység központi gondolata ez: áldozni kell az Istennek. És a teológia végső konklúziója: Jézus a tökéletes áldozat.

Az ember és az emberiség igazi tragédiája az egységtudat megszűnése és annak tudása: hogy elkülönültek vagyunk Istentől és a másik embertől. Ez az elkülönültség tudat oka – igaz nem egyedüli oka – a mérhetetlen szenvedésnek, ami ebben a világban van.

De itt és most csak az egységélményétől és egységtudatától megfosztott, kereszthordozó másodszor eleső és felkelő Jézus megy a Golgota felé. Aki az Atya szavát úgy közvetítette: „irgalmat akarok és nem áldozatot!” Mi ennek az alapja? Nagyon egyszerű, és gondoljunk most Jézus istenképére. Ne a magunkéra. Mert Jézusnak is volt képe Istenről.

Az ő számára az Atya: „Abba” – talán a legjobban az Apuci szó adja ezt vissza – és mindannyian az Ő gyermekei vagyunk. Te is, Te is és én is. Mi itt mindannyian. Sőt, minden ember. Ezért Jézus gondolkodásának és tanításának másik pillére: hogy egymás testvérei vagyunk. Bár azt tapasztaljuk, hogy elkülönülten létezünk egymástól. Valójában ez az elkülönültség nem létezik, ez egy illúzió, ez egy nagy becsapás. Isten nem különül el az embertől! Benne él!

Ahogy a szőlőtőn a szőlővesszők úgy létezünk, ahogy a cseppek a tengerben. És mindannyiunkban a teremtettségünk által Isten lelke lakik. Ez az emberek közötti testvériség alapja és ezért jöttünk a világba, hogy ezt megéljük. Ami neked fáj, az nekünk is fáj, ami a te szükséged az az én szükségem is. Ami a te szenvedésed az az én szenvedésem is. Legyetek egyek - mondja Jézus. Ezt az egységet keresi alapvetően az ember: Istenben, a szerelemben, a barátságban, a szexualitásban vagy a nemzetben és erre adunk legtöbbször torz válaszokat.

Jézus eljött, hogy az Isten és az ember, az ember és ember helyes viszonyáról tanúságot tegyen. Elmondja, hogy Isten mit gondol, mit üzen erről a két legizgalmasabb és legalapvetőbb kérdésről. Amit nagyon egyszerűen foglal össze: Isten a szeretet és nekünk is szeretnünk kell egymást. Azaz nem kell! De akkor élünk a rendletetésünk szerint, ha szeretjük egymást. És a szeretet az osztozás, szelídség, jó szó és cselekedet, barátság, együvé tartozás. Nem bántás, vevés, erőszak, hatalom, uralkodás. Isten nem uralkodik, csak szeret.

Jézus halálában éppen az a nagyszerűség, hogy a teljesen emberivé vált Jézus – aki olyan lett, mint mi – újra átélte, megtalálta az egységet az Atyával. Az egység létezik, lehetséges és valóságos. És ez a példa a mi életünk példája is. Egységben élni Istennel és egymással. Ezt az egységet kínálja fel Jézus az utolsó vacsorán. Bennetek akarok létezni! Vegyetek és egyetek! Érezzétek meg, éljétek át az egységet velem. Akkor Ti is átélitek az egységet egymással. És ennek az a következménye – ha jól csináljuk és nemcsak vallásosak, hanem Krisztuskövetők is vagyunk – hogy ott állunk minden emberi elesés mellett és érezhetem azt is, ott álltok az én emberi elesésem mellett. Ez az Isten országa.

Így nézzünk körül gyorsan! Ki esett el mellettem, és nyilván nemcsak fizikai értelemben – az iskolában, a munkahelyen, az utcán, családban, a környezetünkben, a társadalomban. A mai, egyre bizonytalanabb élet csak azon múlik, vagy az elesők mellett vannak-e felemelők. Mert, ha vannak, minden meggyógyul körülöttünk. És ha az egységtudatot kiterjesztjük a természetes köreinken túlra, az egész világ meggyógyulhat. Vagy ... vagy mi történik? Tegyétek fel magatoknak a kérdést és válaszoljatok rá! Jézusnak van válasza. Ez a testvéri szeretet, mint egyedüli járható út.

Hogy hogyan leszünk felemelő emberek? Olyanok, akik emelnek és nem terheket, keresztfákat raknak a másik emberre. Hogy elessen, hogy nehéz legyen neki. A Jézus-követés: felemelni. Vagy szelídebben mondva: emeld fel! A szentmisében is mondjuk: emeld fel szívedet!

Jézus itt előttünk másodszor esett el, majd elesik harmadszor is, hogy nyomatékosítsa, hogy belénk sulykolja, hogy magyar igazsággá tegye: ne essen el senki közülünk, és ha igen, emeljük fel. De itt most: a térde véres, nehezen tápázkodik. A katona egy jól irányzott ostorcsapással jelzi, ideje továbbmenni. „Ki földre rogyván felkel és újra lépked, s vándorló fájdalomként mozdít bokát és térdet. És mégis útnak indul, mint akit szárny emel”. Útnak indul az Atyával való egység újra megtapasztalása felé.